

Brekstein gloymir veruleikan

Oddagrein

EITT av valevnunum hjá sambandsflokkinum í Suðurstreymoy er farin at skriva greinir, sum vit næstan kunnu skýra valgreinir. Fyrst og fremst verður sjálvandi lagt eftir javnaðarflokkinum, samstundis sum verandi borgarliga samgonga verður lovpriðað.

JAVNAÐARFLOKKURIN og tjóðveldisflokkurin fáa at vita, at teir koyrdu landið á húsagang, men at nú gongur væl at fáa samfelagið á beint aftur. Somuleiðis fær verandi samgonga rós, og sagt verður, at nú leikar friður.

JA, friður er kanska, men Annfinn Brekkstein hevur helst gloymt skrivligu uppsagninar, sum lögmaður partvist hevur handað landsstýrismonnum í fólkaflokkinum, og partvist hevur hótt at koma við, um fólkafloksmenninir ikki makka rætt.

OG hevði hann havt tosað við teir – m.a. tá tað leikaði á seinasta heyst viðvíkjandi Fiskavirking – hevði hann kanska fingið at vitað, at teir skiltu so væl, at javnaðarflokkurin hevði sagt lögmanni farvæl.

SAMA fólkaraði, sum var galdandi tá sambandsflokkurin seinast skipaði fyri í landsstýrinum frá 1981 til 1985. Tá hevði Pauli Ellefsen eina grein 13 í samgonguskjalinum at vísa til, og dúgliga var grein 13 havd á lofti.

HETTA var annars tað tíðarskeið, tá uttanlands-lánini fóru at vaksa munandi, so uttanlandsskuldin trífaldaðist, samstundis sum figgjarlógin meira enn tvífaldaðist. Skipainnflutningur var bannaður, og úrslitið varð, at prisur og virði á gomlum dangum fór til himmals. Kreppulán vórðu latin flakavirkjunum, sum bara øktu skuldarbyrðuna munandi. Avleiðingina kenna vit, tí eingi virði vóru aftanfyri, og tað kostaði bankunum so nógv, at teir vórðu ikki bótafærir.

TÁ var grundarlagið lagt til kreppuna. Men tíverri helt gongdin fram næsta valskeið, men hvør rópti harðast, tá landsstýrismaðurin í figgjarlóg, Jóngerð Purkhús, legði fram uppskot um at avmarka privatu nýtsluna? Jú, teir borgarligu flokkarnir!

MEN orsøkin til, at slíkt hendi, er ikki bara politisk. Lóg um landsbanka varð samtykt, men borgarligu flokkarnir vildu ikki fremja hana í verk. Og bankarnir søgdu, at landsbankauppgávurft kláraðu teir.

JÚ, bankarnir kláraðu tað væl – í hvussu er kláraðu teir so væl at veðhalda fyri sínum egnu viðskiftafólkum, og at tá forhendsláanini skuldu gjaldast út, var neyðugt at heinta tvær milliardir krónur uttanlands.

BANKARNIR fóru á húsagang, men javnaðarflokkurin smeyg sær ikki undan ábyrgd, men tók tað tunga takið – fyrst saman við fólkaflokkinum, síðan saman við tjóðveldisflokkinum og sjálfstýrisflokkinum og at enda saman við sambandsflokkinum og sjálfstýrisflokkinum. So hann hevur ikki runnið undan ábyrgd – og hann hevði eisini ein politikk, sum vit ikki duga at siggja hjá sambandsflokkinum!

Sosialurin

Sjónarmið

Sersjanthúsin og frí-økið yviri við Strond

Býráðið ger ikki eina slíka dáragerð, sum at flyta Sersjanthúsin út á Reyn, uttan at tey hava eitthvørt í kvittanum, skrivur Gunnar Restorff í sjónarmiði

Um fáar dagar fer býráðið at flyta Sersjanthúsin út á Reyn

Seinastu tíðina hevur ymskið verið at hoyrt um Sersjanthúsið og økið kring húsið. Í hesum sambandi havi eg gjørt mær nakrar hugleiðingar, hesum viðvíkjandi.

Fyri einari tíð síðan hoyrði eg, at Tórshavnar Býráð hevði í umbúna at flyta Sersjanthúsin út á Reyn. Helt hetta vera so bytt, at eg trúði tí ikki, og hugsaði tiskil ikki meira um hetta. Men nú sýnist tað, sum at Býráðið ætlar at fremja hesa dáragerð í verk. Tað er bæði synd og spell!

Sersjanthúsin og søgan

Eitt hitt elsta og glæsiligasta fornminni í Tórshavn er Havnar Skansi. Eldri parturin av Skansanum varð bygdur av mætu tjóðhetju okkara, Magnus Heinason, í 1580. Aðrenn Politikorpshúsið varð stovnað í 1865, hevði jagaraliðið Skansan undir hond. Í hesum sambandi var nógv virksema á Skansatrøðni, og í 1840-árunum varð Sersjanthúsið bygt, og er tað sostatt útvíð hálvtannaðhundráð ára gamalt. Tey fyrstu árinu búið komandantsersjanturin í húsinum, og hesum bera bæði húsin og vikin eystanfyri – Sersjantavíkin – enn navn eftir. Eftir at Politikorpshúsið varð stovnað, búið elsti kvartarameistarin í húsinum.

Søga húsin er so nær tengd at Skansanum og Skansatrøðni sum heild, at tað oyðileggur nærum alt tað søguliga virðið á húsinum, um tey verða flutt út á Reyn. Harumframt hoyra húsin als ikki til úti Reyni. Tiskil vildi hetta verið eitt satt bakkast fyri elsta partin av Havni, um vit seta eitt »fremmant« húsin millum hini.

Fríkið og týndingur tess

Men tað er ikki bara søgan hjá húsinum, ið talar fyri at lata húsin standa, har tey standa. Fyrst kann nevast, at tað er so nógv, sum liggur á láni hjá býráðnum, sum nógv heldur átti at verðið gjørt, heldur enn at býta øll húsin í Havn um!

Til dømis eru nógv ov fá spælplass og fríki inni í býnum. Nú, tað er so væl fríkið kring Sersjanthúsið – at tað rættiliga kemur til sín rætt, telst hetta millum tey fáu fríkini, ið eru eftir í Havni. Har kunnu børn spæla á vøllinum kring húsið, fara niðan á Skansan ella oman í fjørna at fanga kombikk.

Eitt hugskot hevði verið, heldur at brúkt nakrar pengar til benkur, onkrar reiggjur ella okkurt tilfíkt, soleiðis at børn og vaksin kunnu sita har, og njóta náttúruna ein vakran summardag.

Vit føroyingar tosa so

nógv um náttúru okkara, men tað er vist, at eitt av teimum fáu stöðunum í Tórshavnar býi, at føroyska náttúran kemur til sjóndar, er yviri við Strond. Har er bæði charma og náttúra.

Og í hesum oljutíðum er sera týðnaðarmikið, at vit varðveita tey fríki, ið eru eftir, so vit ikki missa okkara samleika – identitet. Havni – heimsins navni, skal ikki umgerast til ein stórbý, við stórbýarmentaliteti.

Gistingarhús ella idnað arfyrirteka?

Sum sæst, dugi eg ikki at siggja nakað søguligt ella umhvørvisligt, sum talar fyri at flyta húsin – heldur tvørturímóti! Tí eri eg kominn til ta niðurstøðu, at tað má liggja okkurt annað aftanfyri hesa ætlan.

Tað fyrsta, sum rennur mær til hugs í hesum sambandi, er dreymurin og ætlanin hjá býráðnum um at byggja stórt og glæsiligt gistingarhús yviri við Strond. Og tað er ikki bara úr leysari luft, eg taki hettar fram aftur: tað eru nógv fólk, sum halda, at tað er orsakað av hesum, at býráðið ætlar at flyta húsin. Onkur, sum eg havi hitt, skal enn tá hava fingið hetta at vita frá einari góðari keldu. – Men eg vóni ikki, at hon livir upp til umdømi sítt.

Uppaftur onnur fólk meina, at idnaðarvirki skal byggjast har. Plássið liggur nær havnarøkinum, og oljufelag lata óivað sera stórar upphæddir fyri hettar økið. Uppaftur onnur siga, at har skal vera parkeringsøki, nú talan er um at byggja tinghús á Skálatrøð.

Eitt er vist, og tað er, at býráðið ger ikki eina slíka dáragerð, uttan at hava eitthvørt í kvittanini!

Grannarnir

Sostatt missa vit eitt fornminni og ein av fáu graspletunum í Havni. Men harumframt missir ein heil gøta alt útsýnið, um ein stórir bygningur verður reistur har.

Í 1991 fóru vit undir at reka gistingarhús í Jekargøtu. Nústæði nú byrja vit at siggja úrslit av hesum, men um ein risabygningur kemur frammanfyri húsin, missa vit alt útsýnið, og tá eru dagar okkara taldir – ikki minst um hesin bygningur verður eitt risahotell.

Hettar vildi ikki bara verið eitt bakkast fyri okkum, men fyri øll gistingarhúsin í Havni. Tað er ikki føroyingum ólíkt, at tá ein fær eitthvørt at bera til, skulu allir hinir gera tað sama. Úrslitið er, at allir fara »nedenom og hjem«.

Gunnar Restorff